

Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee Zeeland *Tranche 1*

Regio	Zeeland
Regionale werkgroep	Provincie Zeeland Gemeente Borsele Gemeente Noord-Beveland Gemeente Middelburg Gemeente Veere Gemeente Goes Gemeente Vlissingen Gemeente Reimerswaal Gemeente Kapelle
Datum	8-3-2024
Versie	1.2
Status	Definitief

Voor u ligt het concept Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee Zeeland dat tot stand is gekomen in de ambtelijke ‘werkgroep gebiedsinvesteringen Netten op Zee Zeeland’. Het document is op 20 december 2023 besproken in een bestuurlijk overleg van provincie en de 8 betrokken gemeenten. Er zijn nog geen formele besluiten over genomen. Op 7 maart 2024 is het document voor een tweede keer besproken in een bestuurlijk overleg van provincie en de 8 gemeenten. Er is instemming op de inhoud, het planproces dat is doorlopen en er is een brede intentie om tot uitvoering over te gaan na besluitvorming in de regio en bij het Rijk. Op dinsdag 19 maart 2024 ligt het document voor in alle colleges van de provincie en 8 gemeenten ter besluitvorming.

1. Inleiding

Aanleiding

Het kabinet heeft in de Klimaatwet vastgelegd dat ons land in 2030 55% minder CO₂-uitstoot dan in 1990 en in 2050 klimaatneutraal is. Om deze klimaatdoelstellingen te realiseren zet het kabinet onder andere in op meer energie uit zon en wind, waaronder meer windenergie op zee. De opgave voor windenergie op zee wordt gerealiseerd in gebieden die zijn aangewezen in het Programma Noordzee¹. In de aanvullende routekaart ‘Windenergie op zee 2030’ zijn de bestaande en te ontwikkelen windparken en aanlandlocaties van de netaansluitingen opgenomen. Om de energie van, nog te bouwen, windparken op zee aan land te brengen vinden rond 2030 nieuwe aanlandingen plaats in de regio’s Eemshaven, Borsele, Noordzeekanaalgebied, Maasvlakte en Moerdijk/Geertruidenberg.

Om een verantwoorde inpassing van de windparken en de bijbehorende infrastructuur van het net op zee mogelijk te maken heeft het kabinet besloten tot een maatregelenpakket, waar 1,686 miljard euro voor is gereserveerd in het Klimaatfonds. Van dit bedrag zal 500 miljoen euro worden ingezet voor gebiedsinvesteringen die de leefkwaliteit in de omgeving van aanlandlocaties versterken. Vanaf 2024 wordt een eerste tranche van 220 miljoen euro aan de regio’s ter beschikking gesteld, via een vastgestelde verdeelsleutel. Voor Zeeland is er voor de eerste tranche 50 miljoen beschikbaar gesteld. De verdeelsleutel en bijbehorende beleidskaders zijn opgenomen in de brief ‘Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee’ die 21 juli 2023 namens de minister voor Klimaat en Energie aan de regio’s is verstuurd.

Regioplannen

Om als regio over de middelen te beschikken worden bestuursakkoorden tussen de minister voor Klimaat en Energie en regiopartners opgesteld waarin de maatregelpakketten per regio zijn

¹ [Programma Noordzee 2022 – 2027 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

gespecificeerd en afspraken zijn gemaakt over de beleidsmatige, financieel-juridische en organisatorische (governance) kaders van de gebiedsinvesteringen. In voorbereiding op de bestuursakkoorden is door de regio gewerkt aan voorliggend regioplan. Dit regioplan beschrijft de invulling van de gebiedsinvesteringen per regio voor de eerste tranche en is een bijlage bij de bestuursakkoorden die worden gesloten. Het regioplan is opgesteld door de regionale werkgroep 'gebiedsinvesteringen Zeeland', waarin het ministerie van EZK en regiopartners zijn vertegenwoordigd.

Leeswijzer

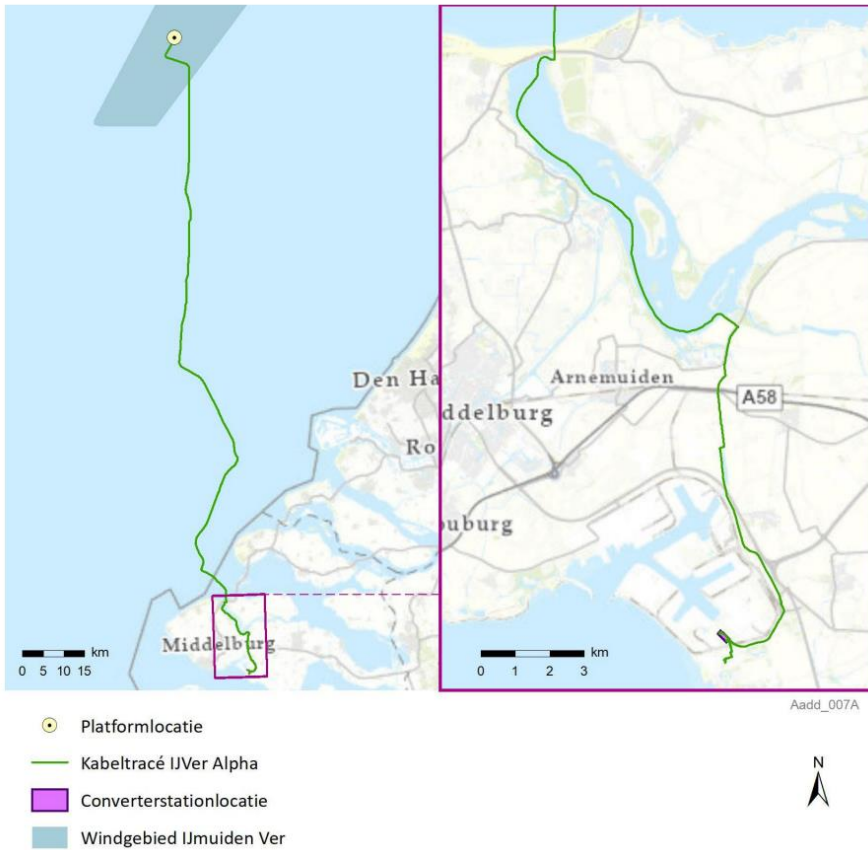
Dit document gaat in op de eerste tranche van de gebiedsinvesteringen voor regio Zeeland. Hoofdstuk 2 beschrijft de aanleiding en regionale context. Hoofdstuk 3 en 4 gaan in op de specifieke beleidsmatige en financieel-juridische kaders die voor deze regio van toepassing zijn. Hoofdstuk 5 behandelt de wijze waarop de regio uitvoering geeft aan de gebiedsinvesteringen. Hoofdstuk 6 bevat een financiële onderbouwing van de beoogde investeringen.

2. Aanleiding en regionale context

Voor de aanlandlocatie regio Borssele is zoals gezegd voor de eerste tranche 50 miljoen euro beschikbaar. Voor de regio Borssele betreft het de aanlandingen van windpark Borssele 1-4, Net op zee IJmuiden Ver Alpha en Net op zee Nederwiek 1. Het windpark Borssele 1-4 is reeds gerealiseerd. Voor IJmuiden Ver Alpha is de planologische procedure afgerond en zijn de benodigde vergunningen verleend. Voor Nederwiek 1 zijn het ontwerp-inpassingsplan en de bijbehorende ontwerp-uitvoeringsbesluiten in november 2023 in procedure gebracht. De kabels voor IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek 1 zullen gelijktijdig worden aangelegd. Dit wordt voorzien vanaf 2025. Voor zowel IJmuiden Ver Alpha als Nederwiek 1 zal er een converterstation worden gebouwd in het Sloegebied. Onderstaande foto geeft een indruk van het Sloegebied, gezien vanaf het huidige hoogspanningsstation Borssele.

Op de volgende afbeelding is een kaart te zien van het tracé van de kabels van Net op zee IJmuiden Ver Alpha. De kabels worden onder andere over de bodem van het Veerse Meer gelegd. Het tracé van Nederwiek 1 volgt grotendeels hetzelfde tracé. Op bladzijde 8 is een totaalkaart te zien van de aanlandingen Netten op Zee inclusief de hoogspanningsverbinding Borssele-Rilland (Zuid-West 380 kV West), waarbij ook de gemeentegrenzen te zien zijn.

Naast de aanlanding van windparken op zee zijn er diverse andere projecten die in het kader van de energietransitie zijn of worden uitgevoerd in Zeeland. Al deze projecten samen, inclusief mogelijke nieuwe projecten, maakt dat inwoners én de politiek zeer bezorgd zijn over de impact op hun leefomgeving. Hierbij gaat het zowel om de fysieke impact als de sociaal maatschappelijke impact. Naast de projecten zijn er beleidsprogramma's die kaders vormen voor toekomstige ontwikkelingen in de regio zoals het Programma VAWOZ 2031-2040 (toekomstige aanlanding wind op zee), het Programma Energiehoofdstructuur (PEH), het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het ontwikkelperspectief NOVEX North Sea Port District.

Impact van de aanlanding

Zeeland staat voor grote opgaven en majeure transitie die van nationaal en ook internationaal belang zijn. Tegelijkertijd heeft Zeeland door haar ligging, ruimte en aanwezige vindingrijkheid veel potentie om deze aan te pakken. Het is daarvoor noodzakelijk om de aantrekkingskracht en leefbaarheid als woon-, werk- en leefregio te versterken. De aanlanding van Netten op Zee heeft impact op Zuid-Beveland, Noord-Beveland en Walcheren. Dit gebied biedt volop potentie, maar is tegelijkertijd ook kwetsbaar. De gemeenten in deze regio behoren op het gebied van brede welvaart al langer tot de laagst scorende van Nederland. Dit komt onder meer door vergrijzing en ontgroening, hoge uitstoot van broeikasgassen, beperkte bereikbaarheid van voorzieningen, gering aantal hoogopgeleiden en kwetsbaarheid op het gebied van zorg en armoede. Dit zorgde en zorgt ook momenteel voor flinke uitdagingen bij de grote transitieopgaven in het gebied.

Landschap en natuur

In het landelijk gebied is het allemaal nog terug te vinden: kleinschaligheid, voedselproductie, boomgaarden, oude dijken en een grote variatie aan deels internationaal erkende natuurgebieden. De duidelijke structuur van dorpen omgeven door een gordel van groen. Het landelijk gebied vraagt om een duurzaam beheer en zorgvuldigheid bij beslissingen voor toekomstig gebruik. De ruimtelijke

impact van ontwikkelingen kan veel betekenen voor het mooie Zeeuwse landschap. Zeeuwen houden van dit mooie landschap. Dat wordt duidelijk als er een aantasting dreigt. Het maakt daarbij niet uit of die te maken heeft met een economisch belang of met de veiligheid. De anders zo gemoedelijke inwoners stellen zich onwrikbaar op in hun wens dit landschap te beschermen. Het betreft de volgende kernkwaliteiten: vruchtbaar land, dijken, dammen, duinen, paalhoofden, zilte natuur, zeekleigronden, cultuurlandschap, kreekkruggen, poelgronden, deltawerken, eilandgevoel, aquacultuur en dubbelgebruik van ruimte.

Dat er zo veel groen in de regio is, komt onder andere door het grote netwerk van erkende natuurgebieden én de Zeeuwse traditie van natuur en natuurbeheer op particuliere terreinen, verspreid over de regio. Bijvoorbeeld rond nieuwe landgoederen, (voormalige) buitenplaatsen en boerenerven, maar ook dorpsbosjes en -boomgaarden, of tijdelijke natuur op bedrijventerreinen. Ook wordt steeds meer groen aangelegd rond scholen en zorginstellingen. Deze natuurverbreding heeft, naast het vele cultuurhistorische groen, een gunstige invloed op de belevingswaarde van de openbare ruimte. Het creëert een omgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en ontspannen. Een omgeving die veilig voelt, sociale samenhang bevordert én gezond gedrag bevordert.

De impact van de energietransitie op dit mooie en door de inwoners gekoesterde landschap is groot. Inwoners zijn enorm geschrokken van de massaliteit en de impact die de gerealiseerde 380 kV Zuid-West hoogspanningsverbinding heeft op het landschap. Deze verbinding is gebouwd met zogenaamde windtrackmasten die erg zichtbaar zijn. Inwoners spreken over “het litteken” van de Bevelanden. Men vreest de komst van nog meer bovengrondse hoogspanningsverbindingen, zoals de 380 kV Zeeuws-Vlaanderen en mogelijke nieuwe hoogspanningsverbindingen voor de twee nieuwe kerncentrales. Goede inpassing in het landschap is essentieel en men is van mening dat voorkomen moet worden dat de regio doorsneden wordt door een web van hoogspanningsverbindingen. Een deel van de gelden van de Gebiedsinvestering Netten op Zee willen we concreet inzetten om de beleving en de kwaliteit van het landschap en de natuur te versterken. Dit doen we bijvoorbeeld door de realisatie van de projecten Veerse Meer, Groene Ruimte Borsele en de gebiedsgerichte uitwerking koppelingsgebied Sloerand.

Regelmatig wordt aangegeven dat het ondergronds aanleggen van hoogspanningsverbindingen de voorkeur heeft. Echter, ook dit heeft grote impact op de kwatsbare waterhuishouding (verzilting) en kan gevolgen hebben voor de landbouw. In het oosten van Zeeland is door aanvoer zoet water

beschikbaar voor de landbouw. Dit wordt via het oppervlaktewatersysteem verspreid. Vanuit de Biesbosch wordt zoet water aangevoerd via de zoetwaterleiding, waarvan fruitteeltbedrijven in de Bevelanden en de industrie gebruik maken. In de rest van Zeeland heeft 40% van het landbouwareaal de beschikking over aanvoer van zoet water, de overige 60% is afhankelijk van regenwater.

Leefomgeving

De woonomgeving bevat veel ingrediënten die een goede gezonde leefomgeving kenmerken, zoals veel (stedelijk) groen en gevarieerde openbare ruimte, een over het algemeen goede milieukwaliteit en voldoende aanbod van voorzieningen. De milieukwaliteit verschilt wel per locatie en er zijn nieuwe milieufactoren die van belang zijn, bijvoorbeeld PFAS. De regio kent een hoge tevredenheid van de inwoners als het gaat om de woonomgeving, hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit heeft een directe relatie met de algemene tevredenheid over het leven. Wel is het zo dat de gemeenten in de regio op het gebied van brede welvaart tot de laagst scorende van Nederland behoren.

De kwaliteit van lucht, stilte, water, veiligheid en bodem is redelijk goed, maar voldoet nog niet overal aan de normen en wordt ook nog niet overal positief beleefd. Verbetering van de gezondheid (of welzijn) wordt steeds meer het uitgangspunt. Geluidshinder wordt vooral veroorzaakt door het wegverkeer en bedrijven. Hinder door laagfrequent geluid neemt toe en kan verder toenemen door de aanleg van meer warmtepompsystemen in de woonomgeving. Het Toekomstige Nationaal programma Ruimte voor Defensie leidt naar verwachting tot verdere toename van de geluidshinder en druk op de leefomgeving door het aanwijzen van Zeeland als laagvlieggebied voor militaire helikopters².

De luchtkwaliteit is de afgelopen decennia sterk verbeterd, omdat bedrijven en wegverkeer veel schoner zijn geworden. Desondanks speelt luchtverontreiniging nog een belangrijke rol bij gezondheidsproblemen. Wegverkeer, industrie (binnen en buiten Zeeland), landbouw en scheepvaart zijn de belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging.

Zoals eerder aangegeven is de aanlanding van Netten op Zee onderdeel van de bredere energietransitie in de regio. Met name het besluit van het kabinet om Borssele aan te wijzen als voorkeurslocatie voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales heeft geleid tot zorgen bij inwoners.

² [Notitie Reikwijdte en Detailniveau - Programma Ruimte voor Defensie en participatieplan | Publicatie | Defensie.nl](#)

Zij vrezen voor de impact op de leefomgeving van de optelsom van de verschillende projecten en vragen om een integrale benadering.

Sociaal

De aanwezigheid van een bereikbaar en toegankelijk winkelbestand en (basis)voorzieningen op gebied van onderwijs, sport, kinderopvang, zorg en cultuur draagt bij aan de leefbaarheid van een gebied voor mensen die daar wonen. Het vormt tegelijkertijd een belangrijke voorwaarde om als gebied aantrekkelijk te zijn en te blijven. De regio heeft sinds jaren te maken met het verlies van organisaties op het gebied van zorg, onderwijs en dienstverlening. Veelal heeft dit te maken met het te lage bevolkingsaantal waardoor een bepaald aanbod hier niet exploitabel is, soms door keuzes voor centralisatie op nationaal niveau.

Bereikbaarheid is van groot belang voor het vestigingsklimaat voor inwoners. Daarbij gaat het zowel om de hoofdverbindingen voor de auto als de verbindingen per openbaar vervoer. Doordat het autobezit in Zeeland hoog is kan het gros van de mensen zich zelfstandig over grotere afstanden verplaatsen met een betrouwbare reistijd. Scholieren, studenten, mensen met een beperking, ouderen en mensen die om een andere reden niet kunnen beschikken over een auto, zijn minder zelfstandig mobiel en daarom afhankelijk van openbaar- en doelgroepenvervoer. Zij ervaren belemmeringen in hun mobiliteit. Door centralisering zijn niet alle voorzieningen aan te fietsen.

Economisch

Zeeland is een veelzijdige provincie met een groenblauw en landelijk karakter waar verschillende economische sectoren een belangrijke rol spelen. Deze sectoren zijn toerisme, industrie, landbouw, visserij, transport en daarbij nog diverse ondersteunende sectoren. Wat betreft werkgelegenheid is het midden- en kleinbedrijf (MKB) de motor van de Zeeuwse economie. Voor wat betreft toegevoegde waarde zijn dat de havens en industrie. Er is een goed havencomplex en er zijn nichemarkten. Middelgrote ondernemingen komen echter weinig voor. Het MKB scoort onder het Nederlands gemiddelde wat betreft innovatie. Redenen hiervoor zijn de afwezigheid van universiteiten en schaarse aanwezigheid van innovatieve MKB-bedrijven met meer dan 300 medewerkers. Publieke investeringen in de sector Research & Development zijn laag. De Zeeuwse bevolking telt minder hoogopgeleiden en meer laaggeletterden dan het landelijk gemiddelde.

De Zeeuwse stranden zijn de belangrijkste toeristische trekker. De regio beschikt over de schoonste en veiligste stranden van Europa en de stranden zijn van grote economische waarde. Zeeland heeft daarnaast een veelzijdig aanbod. De provincie scoort hoog op het gebied van (buiten)recreatie (vooral wandelen en fietsen), watersport (vooral actieve sporten, zoals kitesurfen en duiken) en gastronomie. Het Zeeuwse duin- en cultuurlandschap, met haar stranden, historische kernen en het omliggende

platteland is het decor van beleving voor onze gasten. De toeristische infrastructuur en toegankelijkheid van alle verschillende vormen van activiteiten en routes (wandelen, fietsen, ruiterspaden, mountainbike etc.) is in de basis op orde.

De agrarische sector is in Zeeland van oudsher van groot economisch belang. De sector omvat boerenbedrijven, verwerking, bewerking en opslag van agrarische producten, logistiek, toe- en aanleverende bedrijvigheid en kennisbedrijven. Niet alleen voor toegevoegde waarde, maar ook als werkgever is de sector van groot belang. De landbouw is in Zeeland veruit de grootste gebruiker van de ruimte. Het aantal landbouwbedrijven neemt licht af, terwijl de gemiddelde bedrijfsgrootte toeneemt. De landbouw loopt steeds vaker tegen grenzen aan. Tekort aan zoet water, achteruitgang van de bodemvruchtbaarheid, bodemstructuur en bodemweerbaarheid, waterkwaliteit, biodiversiteit (onder- en bovengronds), fijnstof, stikstof, fosfaat, etc. maar ook schaalvergroting, versnipperd grondeigendom en regelgeving spelen parten.

Impact van de aanlanding en gebiedsafbakening Gebiedsinvesteringen Netten op Zee

De impact van de aanlanding Netten op Zee is niet in heel Zeeland voelbaar en zichtbaar. De impact is wel aanwezig in die gemeenten waar hoogspanningsleidingen, hoogspanningsstation(s) en/of converterstation(s) gerealiseerd zijn of worden. Dit is het geval in de gemeenten Reimerswaal, Kapelle, Borsele, Goes, Noord-Beveland, Middelburg, Vlissingen en Veere. Dit zijn de gemeenten op de eilanden Zuid-Beveland, Noord-Beveland en Walcheren.

Aanvankelijk waren de gemeenten Kapelle en Reimerswaal niet meegenomen omdat in een smalle redenering de gebiedsinvesteringen alleen gaan om de aanlanding Nederwiek 1 en IJmuiden Ver Alpha. Uiteindelijk is ervoor gekozen om ook de aanlanding van windpark Borssele 1-4 en de versterking van Borssele-Rilland (een indirect effect van aanlanding windenergie) mee te nemen en het gebied daarmee te verruimen. Hierdoor zijn de gemeenten Kapelle en Reimerswaal alsnog toegevoegd. De volgende passage op pagina 15 van het inpassingsplan van Zuid-West 380 kV west (Borssele - Rilland)³ uit 2016 is het haakje welke is gebruikt:

"Het project ZW380 West heeft de volgende doelstelling:

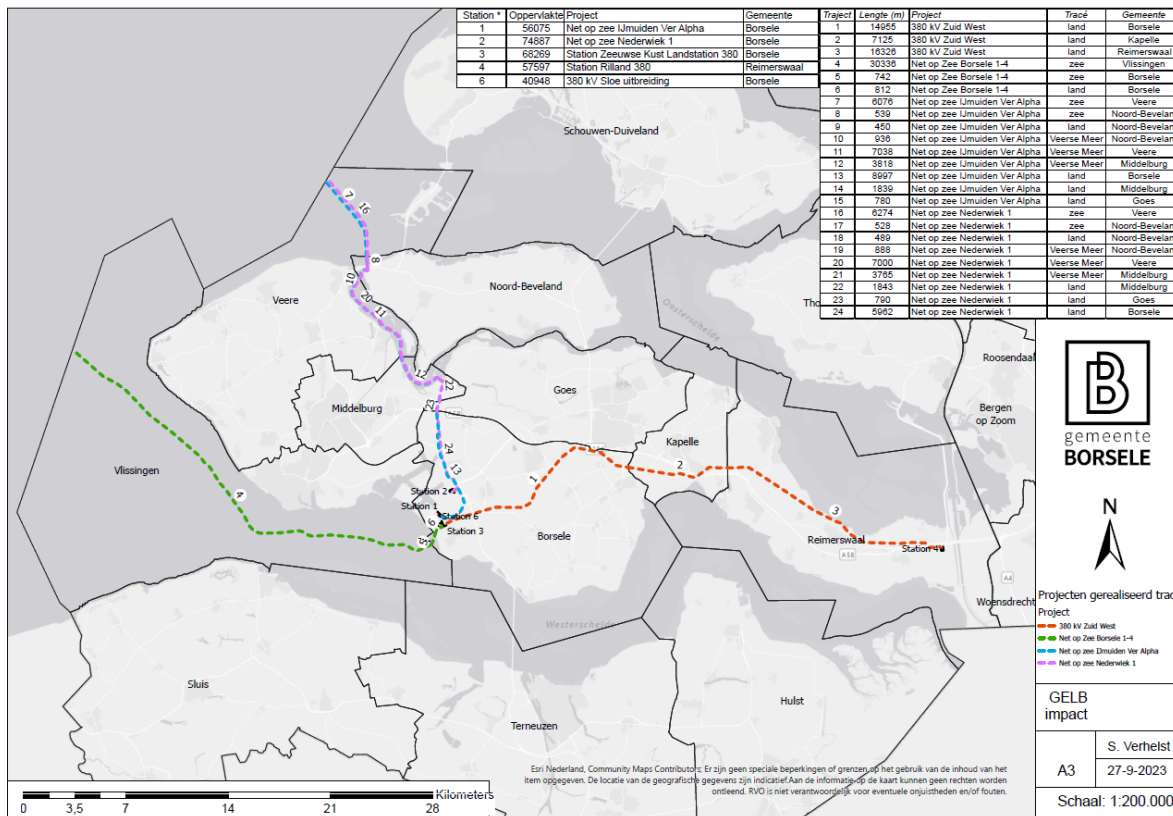
- het bestaande 380 kV-transportcapaciteitsknelpunt in het tracédeel Borssele - Rilland wordt opgelost. Hierbij kan onder andere de voorziene grootschalige productie van windenergie voor de Zeeuwse kust, ondanks de vertraging in het Brabantse deel van de verbinding toch tijdig worden gefaciliteerd."

In de projectdoelstelling van Borssele – Rilland wordt dus verwezen naar de ‘voorziene grootschalige productie van windenergie voor de Zeeuwse kust’, waarmee het gerechtvaardigd kan worden gekoppeld aan aanlandingen Netten op zee Zeeland.

Om ervoor te zorgen dat de gelden van de Gebiedsinvesteringen Netten op Zee proportioneel worden verdeeld over de gebieden waar de impact is, is het aantal strekkende meters hoogspanningsverbinding en het aantal vierkante meters converter- en hoogspanningsstation per gemeente berekend. Aan de hand van deze berekening zijn de gelden verdeeld, waarbij rekening gehouden is met het bovengronds dan wel ondergronds aanleggen van hoogspanningsverbindingen.

In onderstaande kaart is weergegeven welke ontwikkelingen waar hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden. Concreet betreft dit het laatste deel van tracé van Net op zee Nederwiek 1, IJmuiden Ver Alpha en Borssele 1-4 en de hoogspanningsverbinding Borssele-Rilland (Zuid-West 380 kV West). Rechtsboven zijn de oppervlaktes van de converterstations, hoogspanningsstation en de meters kabels weergegeven, verdeeld over de gemeenten. Een grotere versie van deze kaart is te vinden in de bijlage ‘Bijlage Fiches regioplan GNOZ Zeeland Gecombineerd’.

³ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/11/Zuid-West-380-kV-west-vestigingsplan-inclusief-bijlage-bij-de-regels.pdf>

Station #	Oppervlakte	Project	Gemeente	Traject	Lengte (m)	Project	Tracé	Gemeente
1	56075	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	Borsele	1	14255	380 kV Zuid West	land	Borsele
2	74687	Net op zee Nederwiek 1	Borsele	2	7125	380 kV Zuid West	land	Kapelle
3	68269	Station Zeeuwse Kust Landstation 380	Borsele	3	16326	380 kV Zuid West	land	Reimerswaal
4	57597	Station Rilland 380	Reimerswaal	4	30336	Net op zee Borsele 1-4	zee	Viissingen
6	40946	380 kV Sloe uitbreiding	Borsele	5	742	Net op zee Borsele 1-4	zee	Borsele
				6	812	Net op zee Borsele 1-4	land	Borsele
				7	6076	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	zee	Veere
				8	539	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	zee	Noord-Beveland
				9	450	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	land	Noord-Beveland
				10	935	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	Veerse Meer	Noord-Beveland
				11	7038	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	Veerse Meer	Veere
				12	3818	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	Veerse Meer	Middelburg
				13	8967	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	land	Borsele
				14	1039	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	land	Middelburg
				15	720	Net op zee IJmuiden Ver Alpha	land	Goos
				16	8274	Net op zee Nederwiek 1	zee	Veere
				17	528	Net op zee Nederwiek 1	zee	Noord-Beveland
				18	469	Net op zee Nederwiek 1	land	Noord-Beveland
				19	885	Net op zee Nederwiek 1	Veerse Meer	Noord-Beveland
				20	7000	Net op zee Nederwiek 1	Veerse Meer	Veere
				21	3795	Net op zee Nederwiek 1	Veerse Meer	Middelburg
				22	1843	Net op zee Nederwiek 1	land	Middelburg
				23	790	Net op zee Nederwiek 1	land	Goos
				24	5662	Net op zee Nederwiek 1	land	Borsele

gemeente
BORSELE

Projecten gerealiseerd trace

- 380 kV Zuid West
- Net op zee Borsele 1-4
- Net op zee IJmuiden Ver Alpha
- Net op zee Nederwiek 1

GELB
impact

A3 S. Verhelst
27-9-2023

Schaal: 1:200.000

Esri, Nederland, Community Maps Contributor: Er zijn geen speciale beperkingen of grenzen op het gebruik van de inhoud van het item opgegeven. De locatie van de geografische gegevens zijn indicatief aan de informatie op de kaart kunnen geen rechten worden ontleend. RVO is niet verantwoordelijk voor eventuele onjuistheden en/of fouten.

3. Regionale aanpak

Regionale investeringsbehoeften en -doelstellingen

Voor Zeeland zijn de kust, grote wateren, landelijk gebied en uitgestrekte werk en havengebieden belangrijke dragers van het landschap, de economische structuur en de sociaaleconomische aantrekkingskracht. Een goede afstemming van samenhang, gebruik en ontwikkelruimte is essentieel om bestaande kenmerkende waarden te borgen, te versterken waar nodig en om nieuwe ontwikkel- en investeringsbehoeften passend en zorgvuldig in te bedden. Die voortkomt uit de behoefte als gevolg van klimaatadaptatie (zoals het Programma Zuidwestelijke Delta en het Nationaal Programma Landelijk Gebied Zeeland), de energietransitie (uitgewerkt in o.a. de Regionale Energiestrategie), economische en maatschappelijke veranderingen (bijv. Regio Deals Zeeland en NSPD, OP-Zuid en JTF-fondsen, het Novex-programma en opgaven op gebied van Brede Welvaart en Elke Regio Telt). Zeeland zet hierbij in op de thema's water, voedsel en energie als kerndragers. De gebiedsinvesteringen maken het mogelijk om hier structureel aan bij te dragen en, zonder te overlappen, juist aan te sluiten op de genoemde en andere investeringsfondsen.

De provincie en gemeenten die vallen binnen de aanlanding van Netten op Zee nemen de doelstellingen over die het Rijk stelt bij de gebiedsinvesteringen. Het doel van deze gebiedsinvesteringen is om de leefkwaliteit in de omgeving van de aanlandlocaties te verbeteren. De gebiedsinvesteringen zijn een extra impuls voor de regio en staan los van de kosten voor realisatie en (wettelijke) compensatie die van toepassing zijn op de energie-infrastructuur projecten.

Met de bedragen die het Rijk beschikbaar stelt zijn structurele maatregelen mogelijk met een positieve invloed en behoorlijke impact op het gebied. De invulling hiervan wordt gedaan aan de hand van programma- en projectvoorstellen. We kiezen hierbij voor grotere samenhangende programma's en projecten met bij voorkeur een gemeentegrens overschrijdende omvang. Daarnaast is het in beperkte mate mogelijk nog enkele kleinere projecten toe te voegen als het gaat om maatwerk en specifieke lokale opgaven die bijdragen aan versterking van de leefkwaliteit. Belangrijk is dat de investeringen direct merkbaar zijn voor bewoners en bijdragen aan het welbevinden van bewoners. In veel gevallen zal het gaan om fysieke maatregelen die meetbaar, tastbaar en beleefbaar zijn.

Naast programma's en projecten is er enige ruimte voor het inzetten van een gebiedsfonds. In bepaalde gevallen zijn namelijk doel en wenselijk resultaat duidelijk, maar is er nog onduidelijkheid over de precieze invulling als gevolg van derden die daar een rol in gaan spelen. Het geeft daardoor meer ruimte en flexibiliteit op de uiteindelijke inhoudelijke invulling en ook de ruimte om anderen te laten participeren in de gebiedsinvesteringen.

De projecten die in de gebiedsinvesteringen zijn opgenomen spelen op het gebied van:

- a. Behoud & versterken natuur
- b. Verbeteren fysieke leefomgeving
- c. Versterken regionale economie
- d. Versnellen energietransitie

Thema 1: behoud en versterken natuur

Hierbij gaat het om maatregelen die natuur en ecologische waarden bij de aanlandlocatie behouden en/of versterken. Onder dit thema geven we invulling aan:

- investeringen in bosherstel-, natuurherstel- en verbeteringsmaatregelen, deels op basis van bos- en natuurverbeteringsplannen en soortenbeschermingsplannen;
- projecten om ecologie in het gebied te herstellen en versterken;
- activiteiten die bijdragen aan de biodiversiteit in het gebied; en

- projecten die de verstoring van het gebied door licht en geluid moeten tegengaan en de kwaliteit van water en bodem moeten verbeteren

Thema 2: verbeteren van de fysieke leefomgeving

Dit betreft maatregelen die de fysieke leefomgeving bij de aanlandlocatie verbeteren, met name de fysieke levensomstandigheden van bewoners en gebruikers in het gebied. Onder dit thema geven we invulling aan:

- investeringen in de openbare ruimte die bijdragen aan de leefkwaliteit;
- verbetering van de lokale mobiliteitsinfrastructuur;
- aanleg en verbetering van groene en/of recreatieve ruimten zoals bossen, parken en uitloopgebieden

Thema 3: versterken van de regionale economie

Bij dit thema gaat het om maatregelen die de regionale economie verduurzamen, vernieuwen en versterken om nieuwe en toekomstbestendige bedrijvigheid en banen te creëren - in lijn met Regionale Innovatie Slimme Specialisatie Strategie (RIS3). We zetten hierin op:

- investeringen in kleine en middelgrote ondernemingen die leiden tot economische diversificatie, modernisering en omschakeling;
- investeringen in (nieuwe) bedrijven en lokale werkgelegenheid;
- investeringen in digitalisering en verduurzaming van het bedrijfsleven;
- en investeringen in arbeidsmarktinzet (met verduurzaming en innovatie).

Thema 4: versnellen en toepassen van de (duurzame) energietransitie.

Hier gaat het om maatregelen die de energietransitie versnellen en tot lokale toepassingen leiden. Investeringsdienen in lijn te zijn met de Regionale Energie Strategieën (RES). We vullen dit in met:

- productie van duurzame energie en innovaties in energiebesparing;
- investeringen in toepassen van energiebesparende ingrepen en in ontwikkelen van duurzame energie, zoals warmtenetten en;
- publieke informatiecentra voor de energietransitie.

In tabel 3 op pagina 17 is de lijst van projecten opgenomen die we met de gebiedsinvesteringen willen financieren. Deze zijn ingedeeld per (primaire) thema, al is het soms zo dat een project meerdere thema's bestrijkt. Voor de leesbaarheid is alleen het primaire thema aangegeven.

Doelgroep

De doelgroep waar de investeringen op worden gericht zijn de bewoners, verenigingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties van de verschillende gemeenten. Het gaat dan om alle bewoners, bedrijven en organisaties van de steden, dorpen en het buitengebied waarbij rekening wordt gehouden met de mate van invloed van de aanlandingslocaties. Zodat de gebieden waar de aanlanding het meest merkbaar is, de gebiedsinvesteringen ook het meest merkbaar, meetbaar, tastbaar en beleefbaar zijn. In de projectfiches is aangegeven op welke doelgroep het specifieke project gericht is. De projecten richten zich specifiek op bijvoorbeeld inwoners, bezoekers, woningbezitters, ondernemers, maatschappelijke organisaties, jeugd, fietsers, automobilisten, wandelaars, sporters, recreanten/toeristen. Het direct betrekken van bewoners bij de planvoorbereiding en uitwerking is belangrijk en wordt gestimuleerd met behulp van participatieprocessen bij de provincie, gemeenten, in gebieden, rond projecten of op thema's, afhankelijk waar behoefte aan is of wat de meest passende aanpak is.

Verhouding met andere regionale programma's

Het gebied dat in aanmerking komt ligt gedeeltelijk ook in de begrenzing van de gebieden die vallen onder een Regio Deal of andere gebiedsontwikkeling. Vlissingen en Borsele vallen binnen de Regio

Deal North Sea Port District en het gelijknamige Novex-gebied. De gemeente Vlissingen en in mindere mate enkele andere gemeenten op Walcheren vallen ook binnen de begrenzing van het structuurversterkingsprogramma Wind in de Zeilen. Verder vallen alle gemeenten binnen de begrenzing van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (Gebiedsprogramma Zeeland). Ditzelfde geldt voor de aanpak van de Regionale Energiestrategie (RES) en de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ). De programma's en projecten zijn zo veel als mogelijk inhoudelijk en procesmatig op elkaar afgestemd, waar nodig of mogelijk complementair aan elkaar en er zijn afspraken gemaakt voor afstemming en samenwerking. Door de gezamenlijke aanpak kan sectorale uitvoering van verschillende overheden nu integraal en gestroomlijnd plaatsvinden. Als laatste vallen alle gemeenten onder de Regio Deal Zeeland die bijna is afgerond. In de fiches is meer informatie te vinden over de specifieke samenhang per project zoals de regiovisies, de Zeeuwse Bosvisie, Regionale Mobiliteitsstrategie Zeeland, Fietsnetwerk Zeeland, Regiovisie Jeugd, Gebiedsvisie Veerse meer, Groene Kamers van Rilland, Programmatische Aanpak Grote Wateren, Zeeuwse Woondeal en Coalitieakkoord 2022-2026.

4. Regionale financieel-juridische kaders

Met instemming van het ministerie van EZK en de deelnemende 8 gemeenten pakt de provincie de rol van programmamanagement en regiokassier op. De provincie organiseert daarvoor expertise en capaciteit. De uitvoeringskosten die hierbij komen worden afgedekt vanuit het beschikbare investeringsbudget. In de brief 'Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee' is opgenomen dat "de omvang van deze uitvoeringskosten maximaal 10% van de totale kosten mag bedragen."

De uitvoeringskosten bestaan uit de volgende onderdelen:

- Programmamanagement (aansturing, coördinatie, voorzitter ambtelijke overleggen, secretarisrol bestuurlijke overleggen, eerste aanspreekpunt Rijk en Regio)
- Programmateam (advisering, voorbereiding ambtelijke en bestuurlijke overleggen en besluitvorming, monitoring, voortgangsbewaking en rapportages, ondersteuning regio)
- Deskundige ondersteuning (financiële bewaking en ondersteuning, juridische advisering en ondersteuning en communicatieadvies en ondersteuning)
- Externe deskundige ondersteuning (staatssteun advies, accountant, drukwerk, video, etc.)
- Overige kosten (inhuur overige expertise, zaalhuur, etc.)
- Begeleiding en ondersteuning op programma en projecten via provincie en gemeenten (per lijn aansturing samenhang en samenwerking, uitvoering en kwaliteit)

De totaal raming van deze kosten is € 3.130.000. De provincie stemt met het ministerie van EZK en de gemeenten af over de precieze invulling van taken, begroting en capaciteitsinzet en zorgt hierbij voor een transparante verantwoording en jaarlijks overzicht.

Dit bedrag is overigens een maximum bedrag dat de provincie beschikbaar stelt voor de uitvoeringskosten. Indien de kosten voor de uitvoering lager uitvallen, dan valt het resterende geld vrij om in te zetten op projecten van de provincie en/of gemeenten. De spelregels die hiervoor van toepassingen zijn worden in overleg met het ministerie binnen de regio uitgewerkt. De looptijd van de uitvoeringskosten, inclusief verantwoording is de periode 2024 – 2030 (6 jaar).

Financiële voorwaarden

De volgende financiële voorwaarden zijn van toepassing:

- Investerings moeten complementair zijn aan elkaar en additioneel (niet vallen onder bestaande of geplande publieke investeringen of vallen binnen een bestaande Europese of nationale regeling). Er mag geen overlap zitten in financieringsbronnen en dit dient tevens

expliciet beschreven te zijn bij de aanvraag. Dus er mogen geen andere rijks gelden ingebracht worden.

- De deelnemers spreken af dat in het kader van de uitvoering van het Regioplan de Provincie Zeeland de rol zal vervullen van regiokassier.
- De Provincie Zeeland zal in de rol van regiokassier de geldmiddelen voor de gemeenten 1 op 1 doorzetten naar de gemeenten op basis van de afgesproken verdeelsleutel.
- Er komt geen aparte subsidieregeling of beschikking vanuit de provincie. De basis is de SPUK vanwaar de middelen worden doorgezet. Verantwoording zal plaatsvinden via de SISA (Single Input, Single Audit) methode. Hierbij ligt de verantwoordelijkheid van de accountantsverklaring bij de desbetreffende gemeenten. Hetzelfde geldt voor de provincie wat betreft de eigen projecten en daarvoor benodigde accountantsverklaringen.
- Verantwoording van de gebruikte middelen o.b.v. de 4 'hoofdzonden' (geen dubbele financiering, overzicht andere financieringsbronnen voor realisatie van het project, bevestiging dat de noodzakelijke maatregelen inzake (1) anticorruptie en (2) belangenvermenging zijn toegepast).
- De middelen moeten in 2026 beschikbaar zijn (financiële en juridische verplichtingen zijn aangegaan met de eindbegunstigde). De realisatie mag langer duren zonder dat er een termijn aan vastzit. In Zeeland is besloten de uitvoeringstermijn tot maximaal juni 2028 te laten lopen, daarna zal nog tijd nodig zijn voor de verantwoording. Uitvoerders blijven verantwoordingsplichten houden voor zolang de uitvoering loopt.
- Een deel van de € 50 miljoen zal moeten worden afgedragen aan het BTW compensatiefonds. De € 50 miljoen aan de regio is namelijk BTW inclusief. Het BTW deel zal door het Rijk vooraf afgedragen worden aan het compensatiefonds. Het btw-plichtige deel zal worden overgedragen aan de regiokassier.
- In het bestuurlijke overleg dat bestaat uit de provincie (voorzitter) en de deelnemende 8 gemeenten worden afspraken gemaakt over de inhoudelijke voorstellen en de financiële besteding van de rijksbijdrage gedurende de looptijd van het Regioplan.
- Naast het bestuurlijk overleg is er een stuurgroep die stuurt op de procesbewaking en voortgang en zorgt voor bestuurlijke afstemming en voorbereiding van het Rijk-Regio overleg en het bestuurlijke overleg.
- Deelnemers aan het Rijk-Regio overleg zijn een bestuurlijke vertegenwoordiger van het ministerie van EZK, de verantwoordelijke bestuurder van de provincie en de verantwoordelijke bestuurder van de gemeente Borsele.

Juridische voorwaarden

De volgende juridische voorwaarden zijn van toepassing:

- De voorwaarde om uiteindelijk daadwerkelijk over de middelen te kunnen beschikken, ligt in de ondertekening van het Bestuursakkoord inclusief Regioplan en de afgifte van de SPUK-beschikking.
- De SPUK met de SiSa wordt de juridische basis voor de verantwoordingseisen die in de handleiding zijn genoemd.
- De SiSa zal een verwijzing naar HVF verordening bevatten waarin de 4 hoofdzonden worden genoemd, waarop de regiokassier aangeeft dat alle artikel 22 eisen van de verordening zijn voldaan. Het is aan de regiokassier om de verantwoording hiervoor door te zetten naar de gemeenten.
- Voor ieder project dient door de gemeenten zelf getoetst te worden of er sprake is van staatssteun. Als er geen sprake is van staatssteun, zal dat expliciet moeten worden onderbouwd door de aanvrager. Voor controle op staatssteun helpt de handleiding paragraaf 2.3. om de juiste vragen te stellen.
- De SiSa zal verwijzen naar de HVF verordening en impliciet aan de 4 acties, waaraan voldaan moeten worden in alle regioplannen tezamen in Nederland. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van Zeeland.

5. Regionale uitvoering

Regionale governance en betrokken regionale partijen

Tijdens de startbijeenkomst in juni 2023 is besloten een werkgroep in te richten. Aan deze werkgroep nemen de volgende partijen deel:

- Provincie Zeeland
- Gemeente Borsele
- Gemeente Noord-Beveland
- Gemeente Middelburg
- Gemeente Veere
- Gemeente Goes
- Gemeente Vlissingen
- Gemeente Reimerswaal
- Gemeente Kapelle
- Rijkswaterstaat (adviserend)
- EZK (als procesbegeleider i.s.m. RVO)

Rijkswaterstaat doet geen aanvraag, maar heeft een adviserende rol, met name ten aanzien van het Veerse Meer. Het waterschap Scheldestromen sluit aan bij de gebiedsinvesteringen via de Gebiedsvisie Veerse Meer en dus via de gemeenten en provincie.

Naast dat er een werkgroep is ingesteld met daarin de bovengenoemde organisaties, is er besloten om voor het regioplan een schrijfgroep (Provincie Zeeland, Gemeente Borsele en EZK) aan te wijzen. Er is een fiche format gemaakt waarin de organisaties per thema hun projecten kunnen opnemen. Dit format dient als basis voor het inhoudelijke programma van het Regioplan en de te maken afspraken over de projecten. Het format heeft als doel om de inhoud van het Regioplan Gebiedsinvesteringen Netten op Zee te concretiseren. De projecten moeten voldoen aan een aantal voorwaarden: Ze liggen binnen de gestelde gebiedsafbakening, passen binnen het doel en de vier thema's en moeten zichtbare resultaten opleveren voor de inwoners van gebieden.

Besluitvorming over de gebiedsinvesteringen vindt zo veel mogelijk plaats via bestaande structuren in de regio. Ten aanzien van het concept regioplan is in de werkgroep besloten dat elke partij met zijn of haar portefeuillehouder afstemming zoekt en deze meeneemt in het proces zodat daar bestuurlijk geen verrassingen zijn. Verder is het in deze fase aan elke partij zelf hoe zij de afstemming precies aanpakt en bijvoorbeeld wel college of raad al meeneemt. In januari/februari, als het concept regioplan is beoordeeld door het Rijk en vervolgens is aangepast, zal elke partij dit aan hun eigen college voorleggen. Besloten is om gezamenlijk een nota te maken die per gemeente nog kan worden aangepast. Indien gewenst nemen partijen hun gemeenteraad mee in het besluitvormingsproces, ok hiervoor wordt een concept raadsinformatiebrief opgesteld.

Naast de individuele besluitvorming zullen de gebiedsinvesteringen ook in bredere overlegstructuren behandeld worden. Het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) is in november 2023 geïnformeerd en daar is afgestemd dat er op bestuurlijk niveau een stuurgroep (provincie, Rijk, gemeenten) en afstemmingsgroep (partnerdeelnemers) wordt ingericht voor dit programma. In het eerste kwartaal van 2024 zal nogmaals afstemming met het OZO plaatsvinden. Het OZO wordt geïnformeerd over de gebiedsafbakening, het proces en de verbinding met andere programma's. Bij de vaststelling van de bestuursakkoorden voor de gebiedsinvesteringen zal een feestelijk moment worden georganiseerd met alle deelnemende organisaties.

Verdeling budget en fiches projecten

Er is gekozen voor een verdeling onder de gemeenten op basis van een verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel is gebaseerd op een rekenmodel waarin meters hoogspanningsverbinding en vierkante meters hoogspanningsstations/converterstation per gemeente zijn gezet. Ook is er een basisbedrag opgenomen en een bedrag voor de provincie. Deze verdeling is te vinden in de bijlage 'Verdeling gelden GNOZ Zeeland (7 oktober 2023)'. In het traject kan nog bijstelling van de bedragen plaatsvinden als gevolg van bestuurlijke wijzigingen, het aantal ingediende projecten of op basis van de beoordeling van projecten door de schrijfgroep, werkgroep, bestuurlijke besluitvorming, juridische en financiële toetsing, etc.

Besloten is dat het de verantwoordelijkheid van elke organisatie is om projecten te beschrijven waaraan hun deel van het geld het beste besteed kan worden. Hierbij hoort het indienen van passende en kwalitatief hoogwaardige projecten. De partijen hebben hierover met hun eigen organisatie afgestemd en 'een ronde gedaan'. Ook zijn er aanvullend aan de kaders van het Rijk, kaders geformuleerd waaraan de projecten moeten voldoen. Deze kaders zijn:

- geen gaten in begroting vullen;
- zichtbare projecten;
- uitvoerbaarheid op korte termijn;
- voldoende gemeente-overschrijdend;
- conform algemene uitgangspunten regiowerkplan/voorwaarden.

Regionale financieringsconstructie(s)

De provincie heeft besluitvorming in voorbereiding om de regionale kassiersfunctie vorm te geven. In deze voorbereiding wordt uitgegaan van een beschikking betreffende gebiedsinvesteringen Netten op Zee, 1e tranche voor Zeeland. Bij voorkeur bereidt de provincie vervolgens per gemeente of gebiedsprogramma een beschikking voor. Details in relatie tot monitoring, verantwoording en het bijsturen in de uitvoering zijn op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt. Dit deel wordt nog verder uitgewerkt in februari en maart 2024.

Monitoring en verantwoording

De werkgroep onder leiding van de provincie die het programmamanagement en de kassiersfunctie vervult, brengt de beginsituatie van de regionale programma's en projecten in kaart. Daarnaast bepaalt de werkgroep, eveneens met de provincie, een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken inzet en aanpak bijdraagt aan de doelen en resultaten van de gebiedsinvesteringen. De vaststelling van de beginsituatie (0-meting) en de evaluatie-aanpak worden uiterlijk in het najaar van 2024 vastgesteld door de stuurgroep en geagendeerd voor het daaropvolgende Rijk-Regio overleg.

De provincie stelt in samenwerking met de werkgroep éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op. Met daarin de voortgang van de initiatieven en projecten in hoeverre partijen op schema liggen om de beoogde resultaten te behalen. In de rapportage worden de bijdrage aan programmadoelen, de projectafspraken, projectresultaten, monitoring, risicobeheersing en het financieel verslag opgenomen. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan alle deelnemende partijen. De werkgroep kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken provinciale staten, gemeenteraden en de overige betrokken regionale partijen informeren.

Communicatie en zichtbaarheid

Met de gebiedsinvesteringen willen we zichtbaar maken dat er naast de investeringen op gebied van de energietransitie, ook gewerkt wordt aan het versterken en verbeteren van de kwaliteit van de fysieke en sociale leefomgeving. Dit maken we concreet zichtbaar door te investeren in bijvoorbeeld landschappelijke inpassingen, groenblauwe dooradering, verduurzamen van dorpshuizen en energiemaatregelen in woningen. In de voorbereiding en uitvoering van de verschillende projecten

zullen inwoners actief worden betrokken en zal ook ruimte worden geboden om te participeren. Verschillende projecten richten zich ook nadrukkelijk op burgerinitiatieven en het stimuleren van actief burgerschap. Een voorbeeld hiervan is het Lokaal Impact Fonds Borsele. Op deze manier krijgen de investeringen een breder effect met een sociaal cultureel aspect, participatie van inwoners en draagvlak. Een ander voorbeeld is het inventariseren van wensen middels een enquête en participatie met dorpsraad Oostdijk bij het project 'Speelvoorzieningen kernen en strandjes' van Gemeente Reimerswaal.

Zowel de provincie Zeeland als de gemeenten in de regio zijn van mening dat er op korte termijn een informatiecentrum moet komen waar mensen worden geïnformeerd over de energietransitie en waar initiatiefnemers zoals TenneT, Gasunie, ministerie van EZK proactief de dialoog aangaan met burgers over specifieke initiatieven. Het centrum zou zich stapsgewijs kunnen ontwikkelen tot een volwaardig informatiecentrum. Begin 2024 zal in het dorp Borsele een tijdelijk informatiepunt worden geopend. In dit informatiepunt zullen inwoners ook geïnformeerd worden over de Gebiedsinvestering Netten op Zee. Met het ministerie van EZK is afgesproken om gelijktijdig te starten met het ontwikkelen van plannen voor een permanent informatiepunt. Ook vinden er gesprekken plaats met EPZ en COVRA.

Zodra het programma is goedgekeurd zal een strategisch communicatieplan worden uitgewerkt. Bij het opstellen van het communicatieplan zal rekening gehouden moeten worden met de gevoeligheid en weerstand soms groot is bij inwoners ten aanzien van de komst van alle energieprojecten, inclusief de aanlanding van Netten op Zee en de mogelijke komst van twee nieuwe kerncentrales. Dit vraagt tact en begrip van alle partijen, inclusief het ministerie van EZK en de Europese Unie.

De benodigde inzet voor communicatie zal vanuit de uitvoeringskosten van dit regioplan gefinancierd worden. Het uitgangspunt ten aanzien van de communicatie over het programma is dat de provincie en gemeenten die deelnemen aan dit programma via hun eigen kanalen zullen communiceren richting de verschillende doelgroepen en projecten. Hiervoor zal een communicatie toolbox worden ontwikkeld met communicatiemiddelen die partijen kunnen inzetten. Denk hierbij aan standaard teksten waarin de achtergrond en de doelstelling van het programma worden uitgelegd. In de fiches staan ook passages beschreven over communicatie, participatie en betrokkenheid van de doelgroep in de projecten. Aan initiatiefnemers van projecten zal worden gevraagd in hun communicatie aan te geven dat het initiatief mede mogelijk is gemaakt door de gebiedsinvesteringen door middel van een bijdrage vanuit het Klimaatfonds en daarbij het logo van het Ministerie van EZK te tonen.

6. Financiën

Begroting

De verdeling die uit rekenmodel kwam was als volgt:

Tabel 1

Borsele	€ 21.452.106
Vlissingen	€ 1.372.128
Middelburg	€ 4.673.422
Goes	€ 1.793.712
Noord-Beveland	€ 1.751.073
Veere	€ 3.735.129
Kapelle	€ 2.104.281
Reimerswaal	€ 5.618.149
Zeeland	€ 2.500.000
Uitvoeringskosten	€ 5.000.000
Totaal	€ 50.000.000

Vervolgens is door de partijen de op de volgende pagina weergegeven lijst (tabel 3) met projecten gemaakt. De fiches van de projecten zijn in de bijlage gezet. In tabel 3 is een optelsom van de projecten per partij gemaakt. De reservelijst is bedoeld zodat er projecten achter de hand zijn mochten projecten geen doorgang kunnen vinden of goedkoper uitpakken dan ingeschat. Zo kan toch de volledige uitputting van het totale budget worden gedaan. Overigens hoeft daarvoor niet perse de reservelijst te worden gebruikt. Op de volgende bladzijde is een stappenplan gemaakt wat de regio doet als een project van een bepaalde partij toch geen doorgang kan vinden of goedkoper uitpakt. Als richtlijn hebben afgesproken dat de reservelijst niet te lang/hoog dient te zijn (10 tot max 100% afhankelijk van hoogte budget, hoe hoger je budget in de Excel verdeling, hoe lager het % overprogrammering). Gemeente Reimerswaal, Kapelle, Vlissingen en Provincie Zeeland hebben een reservelijst gemaakt. Bij andere partijen is dit niet gedaan. Noord-Beveland heeft dat niet gedaan omdat zij verwachten dat de inbreng een "perfecte match" heeft. Voor uitvoeringskosten is maximaal 10% mogelijk, de raming valt echter lager uit (zie Hoofdstuk 4). Er is besloten om de uitvoeringskosten die niet gebruikt worden ter grootte van € 1.870.000, door de provincie toe te laten kennen aan projecten in regio.

Tabel 2

	Fiches 8-3-2024	Verdeling obv excel	Boven (zwart) /onder (rood)	Reservelijst
Gemeente Borsele	21.452.106	21.452.106	0	
Gemeente Goes	1.793.712	1.793.712	0	
Gemeente Kapelle	2.104.281	2.104.281	0	1.123.000
Gemeente Middelburg	4.673.422	4.673.422	0	
Gemeente Noord-Beveland	1.751.073	1.751.073	0	
Gemeente Reimerswaal	5.618.149	5.618.149	0	5.000.000
Gemeente Veere	3.735.129	3.735.129	0	
Gemeente Vlissingen	1.372.128	1.372.128	0	1.372.128
Provincie Zeeland	4.370.000	2.500.000	-1.870.000	654.000
Uitvoeringskosten	3.130.000	5.000.000	1.870.000	
Totaal	50.000.000	50.000.000	0	8.149.000

Stappenplan als er een project niet doorgaat of goedkoper uitvalt

Vanaf bestuursakkoord t/m Q1 2026:

- 1) Uiterlijk in Q1 2025 een eerste bijeenkomst om de ingediende projectenlijst behorende bij de bestuursakkoorden door te lopen en te kijken per partij of projecten wijzigen en volledig zal worden begunstigd.
 - Lukt het volledig begunstigen van het geld voor een project niet, dan kunnen andere partijen vast nadenken over vervangende projecten en deze voorbereiden.
- 2) Tot en met Q3 2025 (31 oktober 2025) is er de mogelijkheid om zelf als partij te kijken naar een alternatief en deze doorgeven aan de regiokassier + werkgroep. Er moet uiteraard een goed fiche aan ten grondslag liggen.
 - Liefst binnen dezelfde thema, maar het geld hoeft niet perse aan hetzelfde thema te worden uitgegeven.
 - Hierbij kan onder andere geput worden uit de reservelijst.
 - Uiteraard kan een partij ook vóór de deadline van Q3 2025 ervoor kiezen het geld ter beschikking te stellen aan de werkgroep.
- 3) 31 oktober 2025 is het uiterste moment dat de desbetreffende partij een duidelijk fiche en eindbegunstigde moet hebben waaruit blijkt dat hard genoeg is dat het geld volledig besteed gaat worden. Als dat niet het geval is dan zal dit herverdeeld worden.
 - Hiertoe een bijeenkomst plannen laatste weken van oktober 2025.
- 4) Als 3 niet het geval is: wordt dit geld herverdeelt naar andere partij(en), dit doet het programmabureau. Hierover moet bestuurlijke overeenstemming zijn en t.z.t. zal worden bepaald hoe die keuze wordt gemaakt.
 - Dit moeten concrete projecten zijn met een goed fiche en financiële onderbouwing. Dit moet uiterlijk 31 november 2025 binnen zijn bij het programma bureau op basis waarvan een bestuurlijke besluitvorming wordt voorbereid.
 - De reservelijst heeft hierbij GEEN prioritaire status.
 - Zoveel mogelijk gemeente overstijgend heeft de voorkeur, maar is geen vereiste.

Vanaf Q2 2026 t/m Q2 2028:

- 1) Verwachting is dat er 10/20% niet tot uitvoering komt door belemmeringen in de uitvoering. Hiervoor voeren we strikte voortgangsbewaking uit, zodat we snel kunnen schakelen als projecten haperen in de voortgang, Een jaar voor deadline uitvoeringstermijn = Q2 2027 wordt gekeken naar de stand van zaken en kunnen laatste wijzigingen worden doorgevoerd.
 - Hiertoe een bijeenkomst beleggen Q2 2027 en Q1 2028.
 - Doelstelling is dat het geld niet teruggaat naar het Rijk/Europa.
 - Advies is om in de overeenkomsten tussen Rijk en Provincie (regiokassier) en tussen Provincie (regiokassier) en gemeentes hier rekening mee te houden door ruimte te laten in de projectbeschrijving zodat schuiven nog mogelijk is.

Tabel 3
Begrotingskosten

Thema 1: Behoud & versterken natuur

Partij	Programma/project/activiteit	Kosten incl. BTW
Gemeente Borsele	Groene Ruimte Borsele	8.100.000
Gemeente Goes	Opwaarderen Poelbos	793.712
Gemeente Goes	Bijdrage Gebiedsfonds Veerse Meer	1.000.000
Gemeente Kapelle	Verbinding IKC Wemeldinge met park onder de Linden	25.000
Gemeente Kapelle	Ambitie 10% meer groen in de openbare ruimte in 2030	150.000
Gemeente Kapelle	Plan vergroenen Smokkelhoek	150.000
Gemeente Middelburg	Bijdrage Gebiedsfonds Veerse Meer	550.000
Gemeente Middelburg	Gebiedsontsluiting Veerse Meer fase 1	850.000
Gemeente Noord-Beveland	Bijdrage Gebiedsfonds Veerse Meer	800.000
Gemeente Veere	Bijdrage Gebiedsfonds Veerse Meer	3.735.129
Provincie Zeeland	Bijdrage Gebiedsfonds Veerse Meer	1.500.000
Provincie Zeeland	Optimalisatie en verduurzaming effluent hergebruik Coroos	450.000
	Totaal thema 1 exclusief reservelijst	€ 18.103.841
Gemeente Reimerswaal	Groenblauwe dooradering Groene Kamers Rilland	500.000 (reserve)
Gemeente Reimerswaal	Aanleg recreatienatuur westzijde Yerseke en Krabbendijke	400.000 (reserve)
Gemeente Kapelle	Ambitie 10% meer groen in de openbare ruimte in 2030	100.000 (reserve)
Gemeente Kapelle	Opwaarderen historische boomgaard Van der Havehof	50.000 (reserve)

Thema 2: Verbeteren fysieke leefomgeving

Gemeente Reimerswaal	Speelvoorzieningen kernen en strandjes	750.000
Gemeente Reimerswaal	Voorzieningen dorpshuizen	1.750.000
Gemeente Reimerswaal	Gebiedsinrichting: Sluizencomplex Hansweert	1.600.000
Gemeente Reimerswaal	Gebiedsinrichting: Historische haven Waarde	300.000
Gemeente Reimerswaal	Fysieke leefomgeving Groene Kamers Rilland	1.218.149
Gemeente Noord-Beveland	Transitie van fietsmobiliteit	951.073
Gemeente Kapelle	Boulevardvisie Wemeldinge	292.000
Gemeente Kapelle	Herinrichting parkeerterrein Bonzijweg Wemeldinge	200.000

Gemeente Kapelle	Uitvoering zoetwatervoorziening sportvelden	325.000
Gemeente Kapelle	Vijf deelmobiliteitshubs bij de bushaltes en bij het treinstation	55.281
Gemeente Borsele	Lokaal Impact Fonds Borsele	4.500.000
Gemeente Borsele	Gebiedsgerichte uitwerking koppelingsgebied Sloerand	200.000
Gemeente Borsele	Versterken en oplossen knelpunten weginfrastructuur	1.250.000
Gemeente Borsele	Revitaliseren eindpuntvoorziening De Pluimweide van de Stoomtrein Goes-Borsele	800.000
Gemeente Borsele	Versterken Sportfaciliteiten	1.025.000
	Totaal thema 2 exclusief reservelijst	€ 15.216.503
<i>Gemeente Reimerswaal</i>	<i>Fietsinfrastructuur Yerseke</i>	<i>1.000.000 (reserve)</i>
<i>Gemeente Reimerswaal</i>	<i>Sportcomplex Krabbendijke</i>	<i>3.100.000 (reserve)</i>
<i>Gemeente Kapelle</i>	<i>Herinrichting parkeerterrein Bonzijweg Wemeldinge</i>	<i>500.000 (reserve)</i>
<i>Provincie Zeeland</i>	<i>Kavelruilbureau Zeeland</i>	<i>270.000 (reserve)</i>
<i>Gemeente Kapelle</i>	<i>Vijf deelmobiliteitshubs bij de bushaltes en bij het treinstation</i>	<i>20.000 (reserve)</i>
<i>Gemeente Kapelle</i>	<i>Herinrichting speeltuin Boomweidelaan 63 Schore (Beweegpark initiatief dorpsraad)</i>	<i>75.000 (reserve)</i>

Thema 3: Versterken regionale economie

Gemeente Borsele	Verduurzamen bedrijven Borsele	502.106
Gemeente Borsele	Starters- en Stimuleringsleningen	700.000
Gemeente Borsele	Dorpsvernieuwing 2.0	500.000
Gemeente Vlissingen	STROOM Machinefabriek Vlissingen	1.372.128
Provincie Zeeland	Duurzame energieoplossingen icm zoetwater voor de landbouw	1.220.000
	Totaal thema 3 exclusief reservelijst	€ 4.294.234
<i>Gemeente Vlissingen</i>	<i>Nog te bepalen</i>	<i>1.372.000 (reserve)</i>
<i>Gemeente Kapelle</i>	<i>Vouchers innovatie en verduurzaming detailhandel</i>	<i>30.000 (reserve)</i>

Thema 4: Versnellen energietransitie

Gemeente Borsele	Verduurzaming en renovatie dorpshuizen gemeente Borsele	2.500.000
Gemeente Borsele	Ontwikkelen van een informatiecentrum over de energietransitie	500.000
Gemeente Borsele	Uitbreiding Nationaal Isolatie Programma	450.000

Gemeente Borsele	Uitbreiden Energielabel met Maatwerkadvies	125.000
Gemeente Borsele	Subsidie verduurzaming particuliere woningvoorraad in dorpen met een beschermd dorpsgezicht	300.000
Gemeente Middelburg	Versnelling verduurzaming particuliere woningen	3.273.422
Gemeente Kapelle	Verduurzamen dorpshuizen	907.000
Provincie Zeeland	Versnellen Energietransitie	1.200.000
	Totaal thema 4 exclusief reservelijst	€ 9.255.422
<i>Gemeente Kapelle</i>	<i>Verduurzamen dorpshuizen</i>	<i>348.000 (reserve)</i>

Totalen per thema exclusief reservelijst

Behoud & versterken natuur	Totaal thema 1	18.103.841
Verbeteren fysieke leefomgeving	Totaal thema 2	15.216.503
Versterken regionale economie	Totaal thema 3	4.294.234
Versnellen energietransitie	Totaal thema 4	9.255.422
	Uitvoeringskosten	3.130.000
	Totale kosten	50.000.000

- Bevoorschotting

	Liquiditeitsbehoefte	Gewenst voorschot
2024	€ 8.360.656,62	€ 8.400.000
2025	€ 14.156.443,75	€ 14.200.000
2026	€ 11.706.542,27	€ 11.700.000
2027	€ 9.091.418,37	€ 9.100.000
2028	€ 6.424.105,67	€ 6.400.000
2029	€ 260.833,33	€ 200.000
Totaal	€ 50.000.000,00	€ 50.000.000,00